

**МОНГОЛ УЛСЫН
БАТЛАН ХАМГААЛАХ ЯАМ**

Засгийн газрын VII байр, Энхтайваны өргөн чөлөө 51,
Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар хот, 13340
Утас: 26 35 31, Факс: (976-11) 45 81 12,
Цахим шуудан: info@mod.gov.mn
Цахим хаяг: www.mod.gov.mn

2026.04.09 № 1в/1301
танай 2026.03.26 -ны № 01/431 -т

Тайлан хүргүүлэх тухай

Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд 2026 оны I улиралд иргэд, алба хаагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, шийдвэрлэлтэд дүн шинжилгээ хийсэн дүгнэлтийг хүргүүлж байна.

Хавсралт 9 хуудастай.

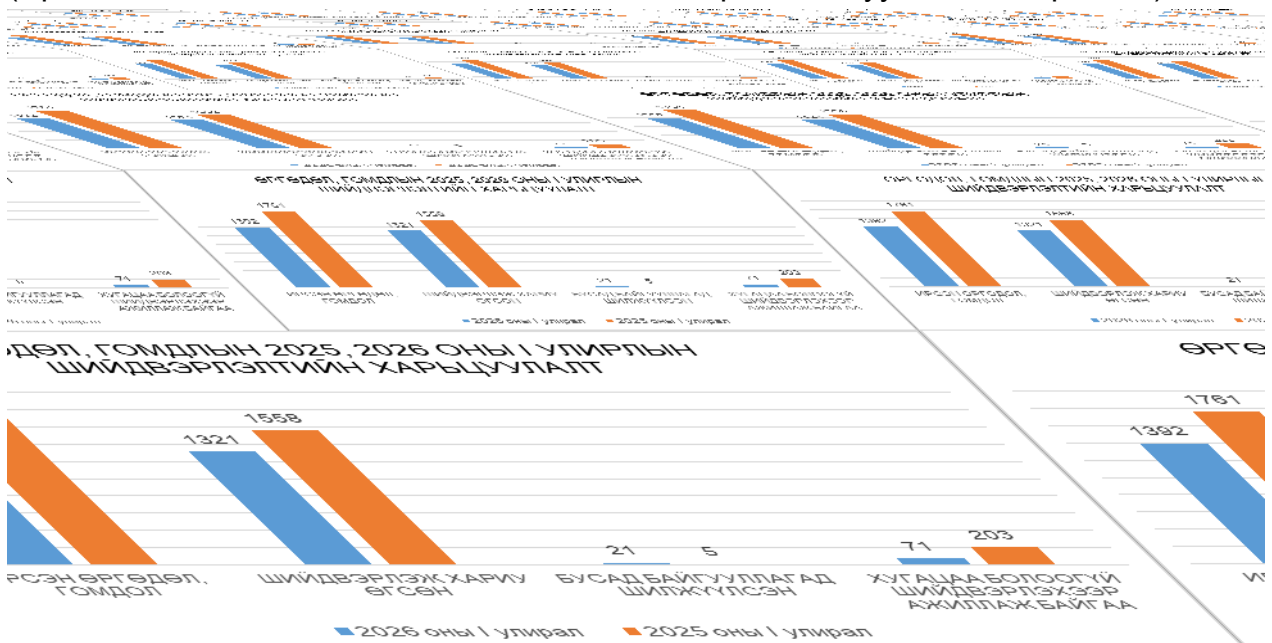
**БАТЛАН ХАМГААЛАХ САЛБАРЫН ХЭМЖЭЭНД ИРГЭД, АЛБА ХААГЧДААС
ИРҮҮЛСЭН ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, САНАЛ, ХҮСЭЛТИЙН 2026 ОНЫ
I УЛИРЛЫН ШИЙДВЭРЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хууль, Засгийн газрын 2005 оны “Иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэхтэй холбогдсон зарим арга хэмжээний тухай” 67 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2025 оны А/66 дугаар тушаалаар батлагдсан “Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журам”, Батлан хамгаалахын сайдын 2017 оны А/90 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Батлан хамгаалах яаманд цэргийн алба хаагч, бэлтгэл болон чөлөөнд гарсан офицер, ахлагч, ажилтан, албан хаагчид, иргэдээс хандаж гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх журам” болон Батлан хамгаалах яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2021 оны А/29 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Батлан хамгаалах-Иргэний хяналтын тусгай дугаарын ашиглалтын журам”-ыг тус тус мөрдлөг болгон салбарын хэмжээнд цэргийн алба хаагчид, бэлтгэл болон чөлөөнд байгаа офицер, ахлагч, ажилтан албан хаагч, иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авч тусгай бүртгэлд бүртгэн, хуульд заасан хугацаанд нь шийдвэрлэн, холбогдох хариуг хүргүүлэн ажилласан талаар дараах байдлаар танилцуулж байна. Үүнд:

Нэг. Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд өргөдөл,
гомдлыг шийдвэрлэсэн талаар:

Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд 2026 оны I улиралд иргэд, алба хаагчдаас нийт 1392 өргөдөл, гомдол ирснээс 1321 өргөдлийг хуулийн хугацаанд нь шийдвэрлэн, хариу хүргүүлж ажилласан.

2026 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар шийдвэрлэн, хариу хүргүүлэхээр хүлээгдэж байгаа, хугацаа болоогүй 71 өргөдөл байгаа болно. (Үүнээс Батлан хамгаалах яаманд 67, яамны харьяа байгууллагад 4 өргөдөл)

Албан хаагч, иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг дараах сувгуудаар хүлээн авч, ажилласан. Үүнд:

1. Батлан хамгаалах яаманд биечлэн;
2. 11458929 дугаарын утсаар;
3. Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах “11-11” төвөөс цахим хэлбэрээр;
4. Батлан хамгаалах-Иргэний хяналт”-ын 1800-1144 тусгай дугаараар;
5. Цахим хуудас, олон нийтийн сүлжээ, албаны цахим хаягаар хүлээн авч, бүртгэл хөтлөлтийг хийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтнуудад танилцуулан, шийдвэрлүүлж, хариуг хүргүүлсэн.

2026 оны I улиралд ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авсан сувгуудаар нь ангилбал:

- 229 буюу 16.4 хувь нь бичгээр (биечлэн);
- 29 буюу 2.1 хувь нь ЗГ-ын иргэд, олон нийттэй харилцах “11-11” төвөөр;
- 1109 буюу 79.7 хувь нь “Батлан хамгаалах-Иргэний хяналт”-ын 1800-1144 тусгай дугаар, мөн өргөдөл, гомдол хүлээн авах 11458929 дугаар болон бусад дугаараар;
- 3 буюу 0.2 хувь нь веб сайт, аппликэйшн, сошиал флатформ, и-мэйлээр;
- 22 буюу 1.6 хувь нь ААНБ, хуулийн этгээдээс албан бичгээр ирсэн байна.

Өргөдлийг агуулгаар нь ангилбал:

1. Нийгмийн хамгааллын асуудлаар 75 буюу 5.4 хувь;
2. Ажлын байртай холбоотой асуудлаар 96 буюу 6.9 хувь;
Цэргийн үүрэгтний бүртгэл болон оюутан цэргийн бүртгэлийн асуудлаар 1020 буюу 73.3 хувь;
3. Бусад 201 буюу 14.4 хувийг тус тус эзэлж байна.

Ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн дийлэнх буюу 73.3 хувийг цэргийн иргэдээс цэргийн үүрэгтний бүртгэл болон оюутан цэргийн бүртгэлийн асуудлаар хандсан санал, хүсэлт эзэлж байна.

Хоёр. Батлан хамгаалах яаманд иргэд, алба хаагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг шийдвэрлэсэн байдлын талаар:

Батлан хамгаалах яамны удирдлагад хандаж иргэдээс 2026 оны I улиралд 1204 өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлт ирүүлснээс 1137 өргөдлийг хугацаанд нь шийдвэрлэн, хариу хүргүүлж ажилласан.

2026 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар шийдвэрлэхээр хүлээгдэж байгаа, хугацаа болоогүй 67 өргөдлийг харьяа байгууллага, тухайн асуудал хариуцсан албан тушаалтанд шилжүүлж, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллаж байна.

Иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг албан тушаалтнуудад хандаж гаргасан байдлаар нь харьцуулбал:

- Батлан хамгаалахын сайдад 48 буюу 3.5 хувь;
- Төрийн нарийн бичгийн даргад 37 буюу 2.63 хувь;
- Батлан хамгаалах яамны Ёс зүйн дэд хороонд 1 буюу 0.07
- Төрийн захиргааны удирдлагын газрын даргад 21 буюу 1.5 хувь;

□ Батлан хамгаалах яам болон бусад албан тушаалтнуудад 1285 буюу 92.3 хувийг тус тус эзэлж байна.

Гурав. “Батлан хамгаалах-Иргэний хяналт”-ын **1800-1144** тусгай дугаар, өргөдөл, гомдлын **11458929** дугаарт иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлт, мэдээллийг шийдвэрлэсэн байдлын талаар:

“Батлан хамгаалах-Иргэний хяналт” 1800-1144 тусгай дугаарт батлан хамгаалах, зэвсэгт хүчний үйл ажиллагаа, цэргийн жинхэнэ алба хаагчидтай холбоотой бүхий л төрлийн санал, хүсэлт, мэдээллийг 24 цагийн турш хүлээн авч ажиллаж байна.

2026 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар 1800-1144 тусгай дугаараар-1109 санал, хүсэлт, талархал ирснийг бүрэн хариу өгч ажилласан.

Тус тусгай дугаарт иргэдээс ирсэн дуудлага, мэдээлэл, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн явцыг Төрийн захиргааны удирдлагын газраас 14 хоног тутамд нэгтгэн Батлан хамгаалахын ерөнхий хянан шалгагчид танилцуулан, холбогдох арга хэмжээг шуурхай авч, ажиллаж байна.

Дөрөв. Бусад байгууллагаас харьяаллын дагуу уламжлагдан ирсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг шийдвэрлэсэн талаар:

Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар болон бусад байгууллагуудаас 2026 оны I улиралд нийт 22 өргөдөл, гомдол шилжин ирснийг судлан үзэж, хууль тогтоомжид нийцүүлэн холбогдох арга хэмжээг авч, хариуг хугацаанд нь өгч ажиллалаа. Үүнд:

- Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газраас 1;
- Монгол Улсын Их хурлын гишүүнээс 1;
- Монгол Улсын Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газраас 1;
- Бусад байгууллагаас 19 өргөдөл, гомдол ирсэн байна.

Тав. Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах “11-11” төвөөс хуваарилагдаж ирсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг шийдвэрлэсэн байдлын талаар:

2026 оны I улиралд Монгол Улсын Засгийн газрын Иргэд, олон нийттэй харилцах “11-11” төвөөс 29 өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлт, талархал хуваарилагдан ирснийг тухай бүрд нь хүлээн авч холбогдох арга хэмжээг авч, хариуг 100 хувь өгч ажилласан.

Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авсан сувгуудаар нь ангилбал:

- 18 буюу 71.6 хувь нь утсаар;
- 1 буюу 2.1 хувь нь биечлэн;
- 7 буюу 4.2 хувь нь и-мэйлээр;
- 3 буюу 22.1 хувь нь цахимаар тус тус ирсэн байна.

Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг утгаар нь ангилбал:

- 14 буюу 47.4 хувь нь гомдол;
- 1 буюу 8.4 хувь нь санал;
- 9 буюу 19 хувь нь талархал;
- 5 буюу 25.2 хувь нь хүсэлт тус тус эзэлж байна.

Зургаа. Байлдаанд оролцсон ахмад дайчид, тэтгэвэр, чөлөөнд байгаа

ахмад дайчид, тэдгээрийн гэр бүлээс ирүүлсэн хүсэлтийг судлан нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэсэн байдлын талаар:

Алдар цолтон, ахмад настанд төрөөс нэмэгдэл, хөнгөлөлт олгох тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1-д заасны дагуу Монгол Улсын баатар, Хөдөлмөрийн баатар, Ардын болон гавьяат цолтон, Төрийн шагналт, Төрийн соёрхолт, Ахмад дайчин, Хувьсгалт тэмцлийн ахмад зүтгэлтэн, Монгол Улсын Үндсэн хуулийг хэлэлцэж, баталсан (1990-1992 он) Ардын Их Хурлын депутат, Улсын Бага Хурлын гишүүдэд сар бүр нэмэгдэл олгодог.

Дээрх хуулийн зохицуулалтад заасны дагуу ахмад настнуудад харьяалах салбарын Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцад тусган баталсны дагуу 2026 оны 03 сарын байдлаар Батлан хамгаалах салбарын харьяаны 47 алдар цолтон, ахмад настнуудад нэмэгдэл мөнгөн дэмжлэгийг сар бүр олгож байна.

Долоо. Өргөдөл гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авах шийдвэрлэх хугацааг, багасгах, ил тод, нээлттэй байдлыг хангах талаар:

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 352 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Нээлттэй мэдээллийг ил тод байлгах болон ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлт тогтоох, үнэлгээ хийх журам”-д заасны дагуу иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл гомдол, санал, хүсэлтийг богино хугацаанд шийдвэрлүүлж, хуулийн хугацаанд нь хариуг өгөхөд анхаарал хандуулан ажиллалаа.

Иргэд, алба хаагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын хариуг богино хугацаанд утсаар мэдэгдэх эсвэл албан бичгээр хүргүүлэх, шаардлагатай тохиолдолд биечлэн уулзаж өргөдөл, гомдлын хариуг аль болох түргэн шуурхай хүргэх хэлбэрийг сонгон ажиллаж байна.

Мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн дагуу Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд 2025 оны жилийн эцсийн байдлаар иргэд, алба хаагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн тайланг Батлан хамгаалах яамны www.mod.gov.mn цахим хаягт байршуулсан.

Иргэдээс Батлан хамгаалах яам, удирдах албан тушаалтанд хандан ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлт гаргах, шийдвэрлэлтийн үйл явцыг хянах зорилгоор өргөдөл, гомдлын бүртгэлийг цахим систем (Able soft программ)-д шилжүүлэн иргэд, алба хаагчидтай эргэх холбоотойгоор ажиллаж байна.

Найм: Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтэд дүн шинжилгээ хийсэн байдал:

Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2025 оны А/66 дугаар тушаалаар батлагдсан “Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журам”-ын 4 дүгээр зүйлд заасны дагуу Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд 2026 оны I улиралд иргэд, алба хаагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдалд дүн шинжилгээ хийлээ.

“Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журам”-ын 4.1.1-д “хуулийн хугацаанд ирүүлсэн, хугацаа хоцроож ирүүлсэн, тайлан, мэдээ зөрүүтэй тайлагнасан болон мэдээ ирүүлээгүй нэгжийн мэдээллийг тусгана” гэснийг нягтлахад Батлан хамгаалах яамны харьяа 16 байгууллагаас өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн 2026 оны I улирлын шийдвэрлэлтийн тайланг ирүүлсэн байна.

Мөн журмын 4.1.2-д “өргөдөл, гомдлыг эрх зүйн үндэслэлтэй шийдвэрлэсэн

эсэх, шийдвэрлэлтийн талаар өргөдөл, гомдол гаргагчид хариу мэдэгдсэн эсэх, мэдэгдсэн хэлбэрийг тусгана” гэснийг тодрууллаа.

Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 4-т “Өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэсэн, эсхүл энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан арга хэмжээ авсан тохиолдолд энэ тухай хариуг биечлэн амаар буюу харилцах утсаар, эсхүл бичгийн зэрэг тохиромжтой хэлбэрээр мэдэгдэнэ.” гэж зааснаар Батлан хамгаалах яам нь өргөдөл, гомдол гаргасан алба хаагч, иргэний хариуг биечлэн амаар буюу харилцах утсаар, эсхүл албан бичгийн аль тохиромжтой хэлбэрийг сонгон ажилласан байна.

Мөн дээрх хуулийн 15 дугаар зүйлийн 5-д “Хариуг амаар, харилцах утсаар мэдэгдсэн бол энэ тухай бүртгэлд тэмдэглэнэ.” гэсний дагуу хариуг хэрхэн мэдэгдсэн талаар өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн нэгдсэн бүртгэлд тэмдэглэл хөтөлж хэвшсэн байна.

Батлан хамгаалах салбарт 2026 оны I улиралд иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл гомдлоос шийдвэрлээгүй болон хангалтгүй шийдвэрлэлттэй өргөдөл, гомдлын учир шалтгаанд дүн шинжилгээ хийхэд дайнд оролцсон ахмад дайчдын үр хүүхдүүд болон алба хаагчдаас орон сууцны дэмжлэг хүссэн өргөдлийг төсвийн хязгаарлагдмал байдлаас шалтгаалан шийдвэрлэх боломжгүй (шийдвэрлэлт хангалтгүй) өргөдлүүд эзэлж байна.

Дайнд оролцсон ахмад дайчдын нийгмийн хамгаалал, эрх зүйн байдлыг дээшлүүлэхтэй холбогдуулан төрөөс дараах эрх зүйн баримт бичгийг баталсан бөгөөд дээрх эрх зүйн баримт бичгүүдэд нас барсан ахмад дайчдын гэр бүл, үр хүүхдэд орон сууц болон түүнтэй адилтгах мөнгөн тусламж үзүүлэх зохицуулалт тусгагдаагүй байх тул орон сууцны дэмжлэг үзүүлэх боломжгүй болно. Үүнд:

1.Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2008 оны “Дайнд оролцсон ахмад настнуудын талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 170 дугаар зарлиг;

2.Монгол Улсын Засгийн газрын 2008 оны “Дайнд оролцсон ахмад дайчинд орон сууц эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц хэмжээний мөнгөн тусламж олгох тухай” 72 дугаар тогтоол;

3.Засгийн газрын 2009 оны “Дайнд оролцсон ахмад дайчинд орон сууц олгох тухай” 212 дугаар тогтоол;

4.Засгийн газрын 2012 оны “Ахмад дайчинд орон сууцны дэмжлэг үзүүлэх тухай” 198 дугаар тогтоол зэрэг болно.

Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн тайланг өмнөх онтой харьцуулахад 369 өргөдлөөр буурсан үзүүлэлттэй байгаа нь Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2025 оны А/66 дугаар тушаалаар батлагдсан “Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журам”-ын 3.1.4-т “байгууллагын дотоод үйл ажиллагаа, хүний нөөцийн асуудлаар гаргасан өргөдлийг тайлан, мэдээлэлд тусгахгүй байх;” гэж заасны дагуу тус заалтад туссан өргөдлийг тайланд тусгахгүй байгаагаас шалтгаалж байна.

Дүгнэлт:

Батлан хамгаалах салбарын хэмжээнд 2026 оны I улиралд иргэд, алба хаагчдаас нийт 1392 өргөдөл, гомдол ирснээс 1321 өргөдлийг хуулийн хугацаанд нь хариу өгч, шийдвэрлэн, хэрэгжилт 94.9 хувьтай байна.

2026 оны I улиралд Батлан хамгаалах салбарт алба хааж буй цэргийн алба

хаагчид, бэлтгэл болон чөлөөнд байгаа офицер, ахлагч, ажилтан, албан хаагчид иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хүлээн авч, бүртгэл хөтлөн, хариуг хуулийн хугацаанд түргэн шуурхай өгч ажилласан байна.

Санал:

Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2025 оны А/66 дугаар тушаалаар батлагдсан “Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журам”-ын 1 дүгээр хавсралтын “Өргөдөл, гомдлын 20... оны...улирлын тайлан” хүснэгтэд “талархал” гэж нэмэх.

Тулгамдаж буй асуудал:

Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт “Төрийн тухайн байгууллага, албан тушаалтанд иргэн өмнө нь хандаж байсан асуудлаар өргөдөл, гомдол гаргасан бөгөөд түүнийг дахин хянаж шийдвэрлэх үндэслэлгүй” гэж, мөн зүйлийн 4-т “Өргөдөл, гомдолд дурдсан асуудлаар шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэр байгаа.” гэж тус тус заасан боловч зарим иргэдээс шүүхээр шийдвэрлэгдсэн асуудлаар болон өмнө нь удаа дараа хандаж, холбогдох хариуг авч байсан асуудлын талаар олон дахин, тогтмол давтамжтай өргөдөл, гомдол, хүсэлтийг гаргаж байгаагаас ажлын ачааллыг зохиомлоор нэмэгдүүлж байна.

БАТЛАН ХАМГААЛАХ ЯАМ